

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje. — Uradne ure za stranke so od 10. do 12. dopoldne in od 4. do 7. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogersko in Besno K 10-40, polletna K 5-20, četrletna K 2-60, mesečna K — 90; za Nemčijo celoletno K 12—; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 14—.

ZARJA

Glasi slovenskega delovnega ljudstva.

„ZARJA“ izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II. nadstropje, in uraduje za stranke vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 7. zvečer.

Inserti: enostopna petletna vrstica 30 vin., pogojen prostor, poslan in reklame 40 vin. — Inserte sprejema upravništvo.

Ne frankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 837.

V Ljubljani, v soboto dne 16. maja 1914.

Leto IV.

„Nobenih izdatkov brez pokritja.“

Dve leti je trajal boj železničarjev in uradnikov, preden so dobili od vlade malenkostno izboljšanje svojih prejemkov. Temeljitega, pravičnega izboljšanja se je branila vlada na vse pretege, češ, da nima za nove izdatke potrebnega pokritja. Meščanska večina jo je pri tem sleparstvu zvesto podpirala in po meščanskih listih so kričali buržvazni hlapci vlade, da je predlog socialnih demokratov, za izboljšanje železničarskih plač le demagogija in švindel, češ, saj vedo poslanci, da vlada nima denarja. Koliko se je trudil dr. Rybář po listih in shodih, da opraviči stališče vlade in seveda svoje tudi in da predstavi socialni demokratični predlog za vnebovpijočo krivico napram vladi. Višek modrosti vlade in njenih slug je bil: »Nobenih izdatkov brez pokritja.«

16. decembra 1911 je sprejela poslanska zbornica soglasno resolucijo, ki pozivlja vlado, da naj porabi 38 milijonov kron za povišanje prejemkov železničarjev. Vlada je seveda po stari navadi omaloževala ta sklep izvoljenih ljudskih zastopnikov in priznala le 21 milijonov kron, čeprav je bila nekaj mesecev prej priznala sama, da znaša ob koncu leta stanje državnih blagajin za 114 milijonov več kakor prejšnje leto. Z ozirom na to je bil predlagal sodrug Tomschik pri razpravi o proračunskem provizoriju za l. 1912., naj da vlada še ostalih 17 milijonov železničarjem. Predlog je bil odklonjen tako v odseku kakor tudi v zbornici in proti predlogu so glasovali prav tisti gospodje, ki so bili pred dobrim pol letom sami priznali, da so zahteve železničarjev upravičene. To je doslednost buržvazne politike, ki obrača plašč po vetru. Ali socialno demokratični poslanci niso odnehali, dokler niso popolnoma razkrinkali ljubezen meščanskih poslancev do delavstva. Dvakrat so prislili še večino, da je pokazala svoje pravo lice. Končno jih je rešila vlada iz neprijetnega položaja in se je »zavezala«, da izda še 15 milijonov za izboljšanje železničarskih plač, seveda ne naenkrat, temveč v obrokih. Za železničarje nima vlada denarja, za vsak vinar mešetari kakor največji skopuh. Ali kadar potrka vojni minister na državne blagajne, tedaj se mu kar vsipljejo milijoni in milijoni, in noben od meščanskih poslancev se tedaj ne spomni, da opomni vlado na njeno temeljno načelo: »Nobenih izdatkov brez pokritja.«

Prav tako slabo kakor železničarjem se je godilo tudi državnim uradnikom in uslužbenecem, ko so stopili s svojimi zahtevami pred državo. 19. junija 1912 je sprejela poslanska zbornica zakon o službeni pragmatiki državnih uradnikov in uslužbenecv. Kljub temu, da so pristigle stranke večine na željo vlade pragmatiko kolikor je bilo največ mogoče, je izjavila vlada, da ne dobi zakon o službeni pragmatiki prej sankcije, dokler ne dobi za stroške službene pragmatike pokritja s povišanimi davki. In hitro so prihajali vladni pomagači z »malim finančnim načrtom« in z »velikim finančnim načrtom«. Povišani davek na žganje je bilo ono slavno pokritje za nekoliko izboljšane prejemke državnih nastavljenecv, samo da se uveljavi temeljno načelo: »Nobenih izdatkov brez pokritja.«

In kako je uveljavila vlada v delegacijah pri ogromnih izdatkih za militarizem to načelo? In kdo od meščanskih delegatov je pokazal pri teh izdatkih toliko poguma, da bi bil dejal: »Nobenih izdatkov brez pokritja.« Ni šlo le za 17 milijonov kakor svoj čas pri izboljšanju železničarskih prejemkov, tudi ne za borih 35 milijonov, ki so jih dobili državni nastavljenecv vsled nove službene pragmatike, temveč šlo je za sto in sto milijonov, za izdatke

ki so neplodni, ki izpolnjujejo le blazne želje nekaterih gospodov. Za vojne ladje in topove ne velja načelo »Nobenih izdatkov brez pokritja«, to načelo poznajo vlada in njeni hlapci le tedaj kadar gre za ljudske zahteve.

In ljudstvo? Kako dolgo bo še gledalo brezbržno to brezvestno igro vlade in poslancev, ki so zastopniki ljudstva le po imenu, v resnici pa so njegovi Judeži. Ti poslanci, pa naj bodo odeli v črne jezuitske halje ali pa v kričeče barve nacionalizma, so v bistvu vsi enaki: Njih temeljna skrb je, da vzdrže sedanjí družabni in državni red, ker zagotavlja njim udobno življenje na račun širokih ljudskih mas, delavstva in malih kmetov. Dokler bo tavalna večina teh dveh slojev v temi, ki jo narejajo umetno okolo njih reprezentanti buržvazije, kapitalizma in klerikalizma, tako dolgo bomo onemogli gledali ostudno komedijo na mestu, kjer je le prostor za najresnejše delo vsem prebivalcem Avstrije v korist. Razpršiti to umetno temo, budi naša najvažnejša naloga. Izpolnjevali jo bomo tem lažje, čim tesneje se združimo, čim krepkeje se organiziramo.

Policijski vohun Šviha toži.

V sredo se je pričel pred porotnim sodiščem v Pragi proces bivšega poslanca, načelnika narodno socialne stranke in c. kr. sodnika Šviha proti odgovornemu uradniku »Narodnih listov« drju. Servaciju Hellerju.

Po prečitaniu obtožnice izjavi dr. Heller, da ni kriv in da so izšli članki v »Narodnih listih« proti Švihi z njegovo vednostjo. Obdolžitve proti Švihi je dobil podprte z dokazi in od popolnoma zanesljive strani in priobčil jih je šele po temeljitim preudarku. Predsednik zahteva nato one dokaze iz zapuščine Anyžve. Dokaze predloži Hellerjev zagovornik dr. Rašin.

Predsednik odredi, da se prečitajo dokazi. V Anyževih zapisnikih je med drugim tudi to: »8. aprila je prišel k meni v uredništvo dijak in povedal, da je dr. Šviha v službi praške politične policije, da dobiva mesečno po 800 K že tri četrtertletja in da ima nalogo, poročati o vseh dogodkih v čeških strankah.« Dr. Rašin je predložil tudi koncept, ki ga je bil napisal Šviha za policijo in ki se bavi z volilnimi pripravami čeških strank. Švihov zagovornik zahteva, da se zasliši dr. Kramar, Fiedler in Klofač, ki naj izpovedo, da koncepta ni pisal Šviha, ker so bile takrat že znane volilne priprave strank javnosti in vladi. Dalje zahteva tudi zaslišanje policijskega komisarja drja. Klime, s katerim je bil Šviha v najtesnejši zvezi.

Prva priča je glavni tamnik mladočeske stranke Siz., ki izpove, da je dobil prvo obvestilo od Anyža, a mu ni popolnoma verjel. Strankino vodstvo je izvedelo šele lanske leto, da je dal podatke pravnik Paštika, ki jih je bil dobil od gospe Woldanove. Dalje pove o zapisniku, ki je bil napravljen z gospo Woldanovo pred častnim sodiščem.

Gospa Woldanova je izpovedala pred častnim sodiščem, da je bila od leta 1900. dalje nastavljena pri politični policiji v Pragi in da je pisala komisariu Klimi zaupna pisma. Izdelovala je tudi pobotnice in kocem leta 1910. je dobila od Klime nalogo, da napravi pobotnico za nekega gospoda »Wienerja« za 400 K. Pri tem jej je dejal Klima, da je policiji mnogo za »Wienerja«. Pred Božičem jej je izročil dr. Klime akt s poročilom o Wienerju. V poročilu pripoveduje Klima, da se je bil seznanil z Wienerjem poleti na nekem shodu, na katerem je govoril Wiener. Wiener ga je prosil, naj ne razpušči shoda, ker mu je kot državnemu uradniku na tem, da shod ne bi bil razpuščen in da jamči kot državni uradnik za to, da ne bo na

shodu nihče govoril proti vladi. Po končanem shodu je bil prišel Wiener h Klimi in mu dejal, da ostane v narodno socialni stranki le tedaj, če se mu posreči, da jo napravi vladi prijazno in če dokaže, da črta iz programa antimilitarizem in antiklerikalizem. Med pogovorom je dobil Klima vtisk, da živi Wiener v slabih gmotnih razmerah, kar mu je ta tudi potrdil, češ, da je zabredel v dolgove ob času volitev. Klima je nato nasvetoval Wienerju, da bi se sešla kje drugje. Shajala sta se večkrat in končno sta se zedinila, da mu bo sporočal Wiener strankine tajnosti proti stalni mesečni plači 400 K. Čez nekaj časa je videla Wienerja pri Klimi, doma pri svojem sinu pa sliko drja. Šviha in spoznala je, da je to ena in ista oseba. Policijski komisar je poslal nekoč tudi detektiva k »Wienerju« po poslaniške smotke in od tega je izvedela, da je šel k Švihi po smotke, a ga ni bilo doma. Zadnja pobotnica za Wienerja Šviho je bila izdana na policiji koncem februarja 1914.

Druga priča je dr. Kramar. Izpove, da je prišla gospa Woldanova k njemu in dejala, da ne more več gledati, kako izdaja dr. Šviha češko ljudstvo policiji. Gospa Woldanova je napravila nanj in na člane častnega sodišča najboljši vtisk.

Potem predlaga drugi Švihov zagovornik dr. Bouček, naj se zasliši gospo Woldanovo. Sodišče odkloni to.

Nato zaslišijo člane častnega sodišča, ki vsi izpovedo, da so bili podatki gospe Woldanove zelo natančni in tudi resnični. Predsednik častnega sodišča, član gosposke zbornice Matuš, izjavi, da bo jutri, ko se zasliši dr. Šviha, navzoč.

Švihov zagovornik zahteva še enkrat zaslišanje gospe Woldanove. Predsednik naznanja, da policija noče odvezati Woldanove uradne tajnosti.

Pravnik Paštika izpove, da je izvedel o špičestvu Šviha po sinu gospe Woldanove, s katerim je zelo prijatelj. Obiskal je tudi gospe Woldanovo večkrat na policiji, da bi dobil natančnejše podatke. Na stopnicah je srečal nekoč Šviho, ki se je pa stisnil k steni, da bi ga ne spoznal. Paštika pove tudi ime detektiva, ki ga je bil poslal komisar k Švihi po smotke.

Sodni dvor sklene, da povabi detektiva za pričo. S tem je bil prvi dan obravnave končan.

V četrtek se je nadaljevala razprava v Švihovem procesu. Naval poslušalcev je bil velikanski. Med poslušalci je izredno veliko politikov, med njimi tudi profesor Masaryk in bivši minister Fiedler, ki sta bila tudi že v sredo ves dan pri obravnavi.

Ob četrtna deset odpravlja predsednik dvorani svetnik Kurš obravnavo in predlaga, da se povabi trgovec s stroji Adolfa Steiskala v Pragi za pričo. Sodni dvor odkloni predlog. Nato prečita predsednik pismo člana gosposke zbornice Matuša, ki sporoča, da ne more izpolniti obljube, dane včeraj dr. Boučku, zagovorniku Šviha in biti navzoč pri izpovedi Švihe. To pa zato ne, ker noče vplivati na porotnike. Nato naznanja predsednik, da je odklonil sodni dvor vse dokaze o zdravstvenem stanju Švihe in o načinu njegovega življenja. Za pričo je povabil sodni dvor še: Gospe Švihovo, poslanka Stribernja in Klofača, urednika »Nar. l.« Vejvaru, urednika »Narodne politike« Wildeja in sina gospe Woldanove.

Odvetnik dr. Jozisko izpove, da je videl 29. marca v kolodvorski čakalnici Šviho s policijskim konfidantom Spačekom. Neki železniški uslužbenec mu je povedal nato, da se shajata Šviha in Spaček večkrat v čakalnici prvega razreda.

Poslanec Klofač (narodni socialc) izpove: Ko sem čital obdolžitve proti Švihi, sem dejal: Če je res izdajalec, potem bi morali o tem kaj vedeti. Šviha je prišel k meni, in prosil sem ga, da mi pove resnico. Kričal je, da je nedolžen. Vprašal sem ga, če mu je bil morda posodil Klima denar. Šviha je tajil. Dejal sem mu, če si nedolžen, brani se. Dalje pove Klofač, da plača stranka vse stroške ob času volitev. Zagovornik Švihov dr. Traub pravi, da je baje dobil Šviha od Klime 3000 K, ko je kandidiral. Klofač odgovori, naj to trditev Šviha sam zavrne. Drugi Švihov zagovornik dr. Bouček vpraša Klofača, kako da je bilo s potovanjem v Belgrad. Klofač pove, da je povabil več čeških poslancev, naj se peljejo v Belgrad. Peljal se je pa sam, drugi niso potovali, ker je bil izdan ukaz, da naj aretirajo na meji vse češke poslance. Njega so tudi res pridržali v Zemunu. Takrat sem dejal Švihi in drugim, da mora biti v stranki detektiv. Čudno je, da je ta človek izginil, edkar imamo Švihovo afero. Klofač izpove, da je hotel pridobiti Klima z denarjem in obljubami nekega poštnega uradnika za to, da bi kradel pisma iz poštne ambulance. On sam ni prejel v teku enega tedna sedem pisem.

Nato izpove profesor Masaryk: »Danes dopoldne sem dobil poziv, naj pridem v neko vinarno, kjer bom izvedel stvari o glavni priči pravniku Paštiki. V vinarni ga je čakal slušatelj filozofije in šolski tovariš Paštike Vlašin. Pred tremi leti je prosil Paštika Vlašina, naj fotografira neke listine, češ, da si pri služi s tem mnogo denarja. Paštika mu je povedal nekoč, da potrebuje 800 K, ker se je bil seznanil z nekim dekletom in ker znanje ni ostalo brez posledic in ga je prosil, naj mu posodi 800 K. Vlašin je to odklonil. Čez nekaj časa, ko je bil Šviha že znan javnosti, je prišel Paštika zopet k njemu in mu dejal, da je potreboval za ono dekle 2100 K. Na Vlašinovo vprašanje, kje da je dobil denar, mu je dejal: »To so plačali ljudje, ki kaj imajo.« O belgajskem potovanju pravi Masaryk, da ni mogoče govoriti pri tem o kakšnem izdajstvu, ker je vedelo o potovanju vse polno ljudi.

Poslanec Striberny izpove, da se je Šviha malokdaj udeleževal sej narodno socialne stranke. — Gospa Švihova izpove, da je zivel njen soprog primerno svojim razmeram. Stroške za volitve je bil poravnal njen oče. Ob sklepu svoje izpovedi je zaklicala gospa Švihova s povzdignjenim glasom: »O nedožnost molega soproga sem absolutno prepričana.«

Sin gospe Woldanove, pravnik Woldan, potrjuje vse, kar je bil povedal Paštika. Po Redlovi aferi je bila dejala njegova mati Klimi: »To je strašno, da so taki ljudje na tako važnih mestih.« Klima je nato odgovoril: »Kaj hočete. Naš konfident Wiener postane lehko prejal slej minister.« Woldan potrjuje tudi, da je bil dal Klima Švihi 3000 K, ko je kandidiral.

S tem je bila razprava v četrtek končana. V netek so zaslišali Šviho.

»Prager Tagblatt« poroča z Dunaja: Razkritja, ki jih je prinesla Švihova afera o delovanju praške politične policije, so napravile na dunajskih centralnih mestih mučen vtisk. Minister za notranje zadeve nikakor ne odobrava postopanja politične policije. Razkritja bodo imela za posledico, da se prestavijo uradniki političnega oddelka praške policije. Tudi stališče vodje praške policijske direkcije, dvornega svetnika Krikawe, je omajano.

prebujenje? je dejal sam sebi malodušno in naporno. »In ali ima tako prerojenje, tako prebujenje zmisel, ali ne gre že za nobena najsvežjša dobra več, za nič tako temeljnega in življenjskega, kakor v preteklosti?«

Zamišljeno si je rekel: »Narod smatral samo za posodo človeštva in vedno, če vzklíkneš Slovan! naj se ti odzve človek!«

»Človek?« si je ponavljal. Nekako ironično je to zvenelo. Prav do sem se je razlegal šum iz oddaljenih cest, in v duhu so se mu prikazala razbita okna, razbite prodajalnice — kamenje, ki se je metalo v stanovanja, bajoneti, streli pušk, kri ranjenih ljudi.

XXIX.

Prihodno jutro je zgodaj že vladalo po ulicah enako življenje kakor prejšnji dan. Mnogi ljudstva so se izprehajale po hodnikih z rdečebelimi znaki. Po Pragi je odmevalo ropotanje hobnov.

Ivan je mračno zrl skozi okno. Večina trgovin, kamor je pogledal, je bila zaprta, tlak je pokrivalo mnogo papirja, slame in ostanki blaga, izvečenega na ulico iz upostojenih prodajalnic.

Ni mu bilo več le mučno in tesno, ampak i srd se ga je loteval. »Kaj naj pričakujemo drugega nego novo izjemno stanje in omejitve svobode, ki je v zvezi z njim? Tega pa zmešano, sleno ljudstvo ne vidi?«

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalej.)

XXVIII.

In v takih mislih je korakal po ulicah.

Na rešilni postaji je pritislo nanj tudi občno vznemirjenje. Prihajali so ranjenci, privajali so jih sem, pripovedovali podrobnosti posameznih slučajev na ulicah, posameznih naskokov policije, vojaštva, ljudstva, in vse to z ono strastjo v ozadiju, katera, prodirajoč od zunaj do sem, je neprestano in zdravniške ranjence razburjala. Toda tedaj že pravzaprav nihče ni mislil na Badenja niti na provokacije nemških dijakov niti na poročila o nasilnostih, ki so se zagrešile nad Čehi v pokrajinah severnega in zahodnega Češkega, tu je bila že neka pijanost in strast brez vsebine, katera je, ko se je vzbudila, le ostajala in rastla.

Ivan je najprej sklenil iz rešilne postaje vrniti se naravnost po najbližji poti domov, toda baš ozačje, v katerem je tu preživel uro in katero je bilo polno težke disponiranosti iz ulice, je vzbudilo v njem hepenjenje, da bi stopil malo med množice.

Predrenjal se je tedaj iz Ferdinandove ceste k množicam, valečim se proti Prikopom in

na Vaclavski trg med vojaškimi bajoneti, ljudstvo je prepevalo narodne pesmi.

Ivana je prevzelo čudno čustvo, čustvo prijateljstva do teh množic. Toda le za trenotek in hipno navdušenje se je umaknilo čustvu tesnobe in trpkosti. »Čemu petje — čemu vrisk?« si je dejal. »Komu velja vse to — v večernem zimskem času? Zdrenjati se takole na ulice in cele dni preživeti v navdušenju in razburjenosti? Ali naj petje prodere do oblakov? Ali naj izraža notranjo, živo narodovo silo? Ali naj ga vidi sovražnik?«

In naglo se je zopet drenjal iz gnječe. Pomiloval je ljudstvo, zgubljajoče svoje navdušenje tja v praznoto.

Siloma je dospel na prostejši prostor na Ferdinandovi cesti. Sedaj se je i on, kakor prej Kačerovsky, napotil po stranskih ulicah proti Vinogradom.

Toda čustvo trpkosti mu niti sedaj ni izginilo iz duše. Neprestano je imel pred očmi odprta, prepevajoča usta, razburjene, mračne in radostne obraze, vso zmešnjavo ljudstva, v kateri je bil sam še pred trenotkom. Bilo mu je, kakor bi ga nekaj sililo zatisniti oči, uiti nekam, kjer ne bi ničesar videl in slišal. Mommsena in Zateca se je spomnil, spomnil se je vsega, s čimer so se Nemci pregreševali, ali zaman: Zopet in zopet je videl odprta, prepevajoča usta, zopet in zopet so se mu vračale

oči na te množice, njih petje, na poulično, kričavo navdušenje.

»Narod,« si je dejal. »Narod« — je ponavljal, zamišljeno upiraje oči v tla in premišljuječ o vse drugačni sliki nego je bila ta. Čisto nekaj drugega si je predstavljal, čisto neki drugi narod mu je prihajal na misel, slika, ki ni imela še povse določenih obrisov, katera se je, kakor je slutil, imela šele v bodočnosti določiti, pokazati v polni svoji globokosti. To je bil narod s čisto drugačno vsebino in drugačnim zmisлом življenja, nego narod, ki je tu prepeval pod okni, ki se je omamljal z razbijanjem prodajalnic in firm. Ne narod, ki odgovarja sam na nasilje z nasiljem, ampak narod, ki izvršuje oporoko preteklosti, v kateri se ni nikdar boril za take malenkosti kakor se sedaj, v kateri mu je bilo cilj nekaj neskončno višjega in kardinalnejšega, tista najsvežjša dobra človeštva, bratstvo na zemlji in življenje nad zemljo, tisti raj dobrega in dovršenega. In misleč na ta minoli in v resnici po sreč in duhu veliki narod, ki je nekdaj obnavljal Kristovo učenje, misleč na ta narod in na sedanji narod, ki s kamenjem in kričem zahteva nekaj neprimerljivo majhnega — misleč na to, se je zdrnil, da stresel kakor pred neko ostudnostjo.

Srd in tesnoba sta mu krčili srce. Obstal je. Trpko je pogledal v smeri tja, kjer je divjala burja. »To... to je sedaj naše prerojenje, naše

Politični pregled.

= **Delegacije.** Vojni odsek. V vojnem odseku avstrijskih delegacij so obravnavali kredite za vojno mornarico. Delegat sodrug Leuthner je stvarno nastopil proti nezmišelnim gradnjam dridnotov. V nobeni državi ni gradnja dridnotov tako draga kakor pri nas. Delegat, češki separatist Nemeč, pravi, da Avstrija nikakor ne more utrpeti velikanskih izdatkov za mornarico, ker nimamo prav ničesar, s čimer bi opravičevali te ogromne izdatke. Mornarica, ki nima temelja v dobrem gospodarstvu, je brez koristi. Mornariški poveljnik Haus odgovarja delegatu Leuthnerju, seveda tako, kakor sme. Po sklepnem govoru poročevalca Schlegla sprejmejo meščanski delegati mornariški proračun. — Na torkovski popoldanski seji je bila razprava o izrednih izdatkih za armado. Poročevalec knez Lobkowitz je priporočil sprejem izdatkov zaradi »varnosti« države. Meščanski delegati so tudi upoštevali ta opomin in sprejeli izredni proračun za armado. — V mornariškem odseku ogrske delegacije je povedal poročevalec Molnar, da se moti, kdor misli, da bodo s sedanji izdatki za vojno mornarico za nekaj časa prenehali ti izdatki, ampak ti izdatki se bodo še pomnožili. — **Bosanski odsek.** Delegat grof Rey pravi, da bodo bosanske železnice dobile šele tedaj pravi pomen za našo državo, kadar bodo tudi v Galiciji zgrajene strateško važne proge. Češki separatist Nemeč pravi, da v Bosni še vedno niso vsled krivde oblasti normalne razmere, policija tiranizira še vedno prebivalstvo in časopisje. Zlasti položaj delavstva je skrajno žalosten. Delavstvo mora dobiti splošno volilno pravico, koalicijsko pravico in svobodo časopisja ter zavarovalnico zoper nezgode. Po sklepnem govoru poročevalca Korošca sprejme odsek proračun skupnega finančnega ministrstva.

= **Orijske železnice.** V zunanjem odseku ogrskih delegacij je odgovarjal grof Berchtold na vprašanja glede orijskih železnic. Pri družbi orijskih železnic ima sedaj odločilen vpliv skupina avstrijskih in ogrskih bank in vlada je obljubila tem bankam, da bo ščitila interese družbe. Proge orijskih železnic v Turčiji in novi Bolgariji in na grškem ozemlju upravlja prejkoslej družba. Srbska vlada je pa v času vojne krize prevzela proge orijske železnice na svojem ozemlju v vojaško oskrbo, a je to oskrbo obdržala tudi še po vojni. Srbska vlada je pripravljena, da se pogaja glede tega vprašanja z avstrijsko vlado. (Nekateri listi so porabili nesporazum med srbsko vlado pri uravnavi tega vprašanja za hujškanje proti Srbiji, češ, da mora rešiti Avstrija ta konflikt kar z orožjem.)

= **Protiaustrijske demonstracije in italijanska vlada.** V italijanski poslanski zbornici je podal ministrski predsednik Salandra izjavo, da obžaluje vlado protiaustrijske demonstracije, ki so jih uprizorili po različnih mestih italijanski dijaki. Italijanski šovinisti niso zadovoljni z izjavo, češ, da so vodila dijače pri teh izgrelih naplemenitih čustvih.

= **Boji v Epiru** baje še vedno niso ponehali. Vstahi napadajo Albance. Vstajem pomagajo redne grške čete. — Pogajanja, ki se vrše na Krfu, med kontrolno komisijo in voditelji vstašev, imajo povoljen uspeh.

Iz domačih krajev.

— **Strankin zbor jugoslovanske soc. dem. stranke** bo dne 28. in 29. junija v Ljubljani. Sodrugi in organizacije opozarjajo že danes na to, da jim bo mogoče pravočasno določiti zastopnike za zbor. Več prihodnjic. — Izvrševalni odbor.

— **Kranjski deželni odbor in delavstvo.** Klub nemških občinskih svetovalcev v ljubljanskem občinskem svetu se je bil pritožil na deželni odbor zoper onih 5000 K, ki jih je bil določil občinski svet za leto 1914 kot prispevek k brezposelnim podporam organiziranih delavcev. Od te pritožbe je poteklo že precej več kakor mesec dni, a do danes še človekoljubni deželni odbor ni imel časa, da reši na en ali drug način to pritožbo. Da ne reši deželni odbor pritožbe tako dolgo in ugodno, temu se pravzaprav ne čudimo, če pomislimo na razprave o vprašanju brezposelnih podpor v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora. Ljudje, katerim so organizirani delavci takorekoč le puntarji, nezadovoljneži, nenasitneži in brezposelne podpore nekaj, kar je nepotrebno, taki ljudje so seveda najprimernejši sodniki o pritožbi ljubljanskih, tako silno naprednih Nemcev. Deželni kristjani bi najbrže rad ugodili pritožbi, a nimajo poguma, zato pa vlecijo vso zadevo. Zopet zlat nauk za delavstvo, ki še vedno silni pod Krekov frak.

— **Doslednost.** Meščanski listi se rede od cene demagogije in dobro plačane reklame. Živ dokaz za to je »Slovenski Narod«. Dlje časa že prinaša članke »Naši žulji«, v katerih piše silno ogorčeno proti izdatkom za militarizem in mornarico. Obenem s temi članki je pa prinašal reklamne notice »Avstrijskega mornariškega društva«, ki na najbolj nesramen način preša iz ljudi denar za avstrijsko mornarico. Na prvi strani je pisal n. pr., da se dela človeku kar tema pred očmi, če pregleda, kako ogromni so izdatki za nove vojne ladje, na tretji strani pa piše na dolgo in široko o izletu, ki ga priredi mornariško društvo. Na prvi strani demagogija, na zadnji strani reklama, ki naj dokaže visokim krogom, da je »Narod« lojalen, patriotičen in intenzivno črno-žolti list. In vse to požirajo bralci brez škode. Dobre želodce ima liberalna gospoda.

— **»Slov. Narod«** se je oglasil in odgovarja na naš dopis iz Šiške. Seve, gospod dopisnik zavija. »Zarja« ni nikoli preklinjala dobre razsvetljave, ampak slabo. Ko se je začelo razpravljati o novi, je »Zarja« z veseljem konstatirala to. Samo skeptični smo, ker vemo, da

pri naši obč. gospodi so vse le besede in zavijanja. Tako zavijanje je trditve glede razpisa v listih o obč. mesnici. Povejte, kje je bilo to razpisano. Nikjer nismo videli takega takega ukrepa. Da se je šišenska hranilnica in posojilnica preselila v obč. hišo, je napačno in ni prav. To je strankarska institucija, in tja ne spada. Glede organizatorja N. D. O. vemo, da je od 8. do 12. v obč. hiši, drugače pa v Ljubljani. Torej, gospodje, le previdno in tako kot je prav. — Veseli nas pa vsak napredek, pa tudi ta, da bo odslej »lampist« v Šiški za razsvetljavo, v dokaz, da je bil potreben. Želimo le, da bi tudi gosp. dopisnika »razsvetlil«, da ne bo v njegovih dopisih preveč teme...

— **Iz Šiške.** Dobili smo novo razsvetljavo. Razsvetljava je veliko boljše od prejšnje. Ali kaj pomaga to, ko pa pri postavljanju obločnic niso gledali, kje bi bil pravi prostor, da bi imela razsvetljava čim večji obseg. Na primer na Glasilski cesti so postavili obločnico med dve hiši, katerima prav dobro razsvetljujejo podstrešje, da podgane in miši lažje plešejo. V bližini je pa križpot, ki dobiha le nekoliko žarkov. — Živela previdnost občinskih očetov!

— **Univerzalno znane novomeških orožnikov.** Iz Novega mesta nam piše prijatelj našega lista: Nekje v okrožju mesta najde orožnik že par mesecev trohneč truplo moškega sredi goščave. Pri trupu je našel revolver in dolg kuhinjski nož. Kaj je mož postavil iz tega sklepa? On ni samo sklepal, je kar ugotovil, da gre za — samomor. Tako je poročal tudi državnemu pravdniku. In visoki g. državni pravdnik, ki se je sicer rad brigal za malenkosti, je vzel orožnikov sklep brez pomisleka za resničen in pustil strohnelega »samomorilca« pokopati. In krščanska cerkev ga je v svoji znani usmiljenosti pustila zagrebati na »nežegnanem« prostoru. Komaj se je grob nad dozdevnim samomorilcem dobro zaprl, se pa zgodi čudež: Stari hudodelec leži na smrtni postelji in ko vidi, da mora stopiti vsak čas pred večnega sodnika, pove popu, da je on onega »samomorilca« umoril in oropal! »Samomorilec« je moral iz groba — no, pa o tem bo morda še kdaj prilika kaj več povedati. Za danes naj zadošča, da mi je izkušen zdravnik takrat zatrjeval, da bi bil v tem slučaju, ko je truplo že toliko časa ležalo v razkrojevalnem procesu, težko sam in brez posebe preiskave kar meni nič, tebi nič, določil, ali gre za samomor ali za zločin. Priprosti orožnik s svojo kriminalistiko in znanostjo je to seveda bolje vedel. Ali niemu ni zameriti. Orožniki so še preveč prevzeti v svoji univerzalni znanosti, ker so jih v to razvadili tisti, katerih dolžnost bi bila, da tudi sami kaj iščejo in kaj — znajo. Zdaj imamo zopet precej podoben primer, četudi po posledicah ni podoben ravno kar omenjenemu. Ore za slučaj, zakaj je bil metliški postiljon Jože Markenc v hlevu ustreljen v glavo, zakaj je njegov znanec Anton Sluga pravzaprav streljal nanj. Ranjeni postiljon sam izpove, da je napadalec z grožnjo: »Denar ali življenje! ustrelil proti njemu. Ali orožnik, ki je to slišal, je takoj, ne da bi bil imel kakšne druge podatke za vzrok dejanja, preiskovalnemu sodniku javil, da gre tu samo za — otročarijo. Hvala lepa, za tako otročarijo, da je prestreljena čeljust. In preiskovalni sodnik je smatral to za — ugotovitev dejanskega stana. O, sveta kriminalistika, prosi za nas! Sicer pa o tem slučaju kaj več prihodnjic.

— **Trbovlje.** (S seje občinskega starešinstva in finančnega odseka dne 7. maja.) Dnevni red: Zidava izolirnice, vodovod. Na sejo je prišel tudi sanitetni inšpektor dr. Schönauer iz Gradca in okrajni zdravnik dr. Haring iz Celja. Župan poroča, da se je zopet polvil legar, poleg tega imamo pa še škrlatico. Dosele je izdala občina od 1. januarja do 30. aprila 1914 3180 K 84 vin. za odvrtitev legarja. Gospod sanitetni inšpektor dr. Schönauer poroča natančno glede zidave izolirnice in pravi, da mora sezidati občina izolirnico, v kateri bo najmanj za 40 do 50 postelj prostora in to takoj, da bo še letos dodelana. Z ozirom nato sklene starešinstvo, da se napravi načrti in da se potem začne takoj zidati. — Glede vodovoda se sklene po nasvetu dr. Schönauerja in na predlog gospoda Heutmana, da se pošlje deputacijo k deželnemu glavarju in k ministru zaradi subvencije. Izvolijo se sledeči gospodje: Župan Vodusek, sodrug Sitter in ravnatelj Heinrich. — Župan prečita odlok namestništva zaradi stanovanj. Dr. Schönauer pravi, da je nujno potrebno, da se izvrši zadeva najbolj energično. Na vprašanje gospoda Heinricha potrdi župan Vodusek, da so v Trbovljah stanovanja, ki nimajo niti oken. Ta stanovanja, v katere bi ne zaprli niti psov, bi treba zapreti, katera pa popraviti, da bodo v resnici lahko stanovali ljudje v njih brez skrbi za svoje zdravje. — Da bi le občina izvršila prej ko mogoče te sklepe.

— **Nezgodna na vojaški vaji.** Iz Celja nam poročajo: Dne 11. maja je odkorakal oddelek domobranskega polka št. 26 na vaje in sicer proti Velenju. Preganjali so siromake po visokih hribih in nevarnih skalah, tako da si je neki vojak pri padcu zlomil na desni roki sklepno kost. Kdaj bo nehala vojaška uprava s tem nečloveškim preganjanjem vojakov? Potem pa pravilo o priliki vojaških samomorov, katerih vzrok je največkrat šikaniranje, da dotičnik ni imel veselja do vojaščine! Kako bi vendar imel veselje, če ve, da je njegovo življenje pri vsaki vaji v nevarnosti? Kaj bo zdaj s tem vojakom?

— **Celje.** (Čudne razmere v Zvezni tiskarni.) So na svetu ljudje, ki morajo vladati, a so tudi taki, ki vse razderejo. In tak človek je, po slovenskem štajerskem »dobro« znani Smrtnik. Mož ima različne talente, ki mu izgledajo gotovo še prav visoko pot. V Celju uživa zaupanje, ki pa je samo navidezno, kajti mnogo jih je, ki komaj čakajo, da izgne ta vladika, kajti njegov terorizem presega že vse meje. To se opaža pri raznih podjetjih. On strahuje vse, z eno besedo, on je edini mož,

kogar beseda v Celju nekaj izda. V svoji visokosti si je privoščil tudi Zvezno tiskarno, katere ravnatelj je postal. Razume se pa mož na tiskarstvo toliko, kakor zajec na boben ter je s svojo »železno roko« najprej začel izterjati in iztoževati dolgovce. Zaradi njega je moral celo general narodne stranke Kukovec dati nekaj števil »Narodnega lista« tiskati v Ljubljani, kajti z Jožetom se ni šaliti. Plačaj, ali pa naročuj druge; to je namreč njegovo geslo. Ker je sedaj pomedel med strankami, se mu je zahotelo pometati tudi v tiskarni, kjer je pokazal svojo moč nad osebjem tega podjetja. V istem so večinoma sami stari ljudje, ki delajo v podjetju od ustanovitve. Ko so bili še mlajši, bili so čili »sokolci« ter so telovadili, da je bilo veselje; če že niso mogli preobračati kozolcev, so bili vsaj podporni člani raznih liberalnih in narodnih društev, agitatorji pri volitvah itd. Sedaj pa, ko so prišli v leta, imajo rodbinske skrbi, ne »turnajo« več. Premeteni Jože si je mislil: Kaj bom z ljudmi, ki mi pri revnem Sokolu ne delajo štafaje! Vun ž njimi; nadomestim jih z mladimi močmi, z »dečki«, tako bo takoj par »sokolčev« več in nastopi bolj »častni!« Mišljeno, storjeno! Poslovodja mora biti podrepan, starega vun, a na njegovo mesto nekako 24letnega načelnika dičnega Sokola Moškona, najsi je strokovno izobražen ali ne, to je postranska stvar, samo, da »turna«. Ker je pa v tiskarni še nekaj takih starih posevk, ki niso sposobne za skakanje čez kozla in za pretegotvanje na bradli in drogu, morajo tudi ti proč. In res! Začela se je pravcata gonja proti staremu oseboju, premetavati se je začelo človeške eksistence, kakor dnevnik v kaki posojilnici. Ker je pa treba skrbeti tudi za podpreni naraščaj, morajo učenci tudi v telovadnico, sicer se jim v tiskarni nagaja, da mislijo, da so v peklu. In za take stvari je najsposobnejši novi »šef« Moškon, »železna roka« — Jožeta. Ta »brat« je neizkušeni, mlad in mesečno plačan, arogantno fant, ki misli v svoji nadutosti, da prerine zid s svojo debelo, a puhlo glavo. Svetujemo, da se prenaha igrati z ognjem, dokler je še čas, a slavni odbor tiskarne vprašamo, če mu je znano, kako deluje in gospodari ravnatelj Smrtnik v podjetju. Ako so jim razmere znane, se čudimo slepoti gospodov, če jim pa niso znane, so pač čudni, zatega denarja vredni odborniki.

— **Gorjansko na Krasu.** Podružnica »Splošne delavske zveze« »Vzajemnost« za Gorisko na Gorjanskem vabi vse člane na izreden občni zbor, ki bo v nedeljo 17. maja 1914. Izreden občni zbor je potreben, da izvolimo novega predsednika, ker odpotuje sedanji predsednik z Gorjanskega.

— **Kinematograf »Ideal«.** V petek, dne 15. do četrta, dne 21. maja: Na prehodu Mister Goulda gostovanje original. Edinsonovega kinetofona. Govoreči film, največja senzacija tega stoletja. Predvajamo pred Njega Velič. cesarjem Franc Jožefom I. v Ischlu.

— **Originalni Edison-Kinetofon.** govoreči film, največja iznajdba Edinsonovega v tem stoletju, se predvaja od sobote 16. do četrta 21. v kinematografu »Ideal«. Dva sporeda, vsak po tri dni. Slavno občinstvo opozarjamo, da si preskrbi sedeže začasno, kajti zanimanje je veliko in se lahko pripeti, da se zadnji dan ne bo moglo dobiti več zaželenega prostora. Podaljšanje tega sporeda je izključeno.

»Uporni« vojak 17. pešpolka v Celoveu.

Poročali smo že na kratko o vsebini odgovora vojnega ministra Krobotina delegatu dr. Šusteršiču glede krute obsodbe vojakov 6. stotnije 17. pešpolka v Celoveu. Vojni minister Krobotin je dejal: Poveljnik 6. stotnije je prepovedal moštvo za en mesec izostajanje čez uro, ker je moštvo slabo streljalo in očitno tudi brez zanimanja. Proti tej odredbi je nastopil del moštva in sklenil, da izostane v noči od 1. na 2. februarja korporativno čez uro, 19 infanteristov je popivalo pod vodstvom desetnika v neki gostilni tako dolgo, dokler niso bili popolnoma pijani. Poveljstvo polka je odredilo vsled tega sodnijsko preiskavo, ker ni bilo izključeno, da gre za upor. Preiskava je to potrdila in upornike je zadelo zasluženo kazen. Z razsodbo z dne 31. marca 1914 so bili spoznani obdolženci krivi zločina upora. Dva najst je bilo obsojenih na ječo od 1 do 4 let, ostalih osem na ječo do enega leta. Sodba še ni potrjena. Stotnik te kompanije je zelo zmožen oficir in ima izreden čut dolžnosti; vodil je energično izobrazbo svoje kompanije. Morda je nategnil v primeri s svojim prednikom vaje prehitro, česar mu pa ne moremo šteti v zlo, ker so ga vodili pri tem le najboljši nameni za izobrazbo kompanije.

To je odgovor vojnega ministra: Ostra graja »upornim« vojakom, pohvala za stotnika Nechanskega, ki so ga vodili le najboljši nameni. Stotnik je smel torej postopati kakor se je zdelo njemu prav, vojak morajo biti brez volje, slepo orodje v rokah sirovega oficirja. In kar o uporu govori vojni minister! Kdor ne bi poznal zadeve, bi najmanj mislil, da so vojakji z bajoneti in puškami šli nad ljubeznivega stotnika. Da niso streljali vojakji pod poveljstvom stotnika Nechanskega z veseljem in zanimanjem, to je pa povsem razumljivo, saj jih on ne smatra za ljudi. Tudi naveden vojak ima ponos, a ta ponos je razžalil stotnik Nechansky na nesramen način. Poginil mu je pes in Nechansky je zapovedal dvema vojakoma, da se oblečeta v paradno obleko in pokopleta psa. Eden teh dveh vojakov je bil pa kot civilist zaradi prestopka kaznovan in zato ga je odstavil od »častne« službe pri pogrebu svojega psa in ga zamenjal z drugim. Tako postopanje naj zbita pri vojakih ljubezen do predpostavljene oficirja, veselje do službovanja! Tako postopanje naravnost zavaža k uporu in čudno je le, da ni minila vojakov te stotnije potrpežljivost že vse preje in da se njihov upor ni pokazal v hujši obliki, ker sedaj prihajajo na dan podrob-

nosti o načinu »vzgoje« stotnika Nechanskega, kateremu pomaga pri tem plemenitem poslu njegov narednik.

Z ozirom na ljubljanskega državnega pravdnika, ki je postal zadnje čase vnet zaščitnik Nechanskega, ne moremo obširneje pisati o nečloveškem postopanju stotnika Nechanskega. Poskrbeli pa bomo, da bodo socialno demokratični poslanci v državnem zboru izpregovorili prav temeljito o vsej stvari in potem bo izvedelo tudi ljudstvo, kako da se ravna z njegovimi sinovi.

»Uporniki« so torej dobili »zasluženo« kazen, prislužil jim jo stotnik Nechansky. Ta človek pa še vedno zapoveduje 6. stotniji in vojna oblast hoče menda s tem izzvati še nekaj uporov. Saj to je skoraj neverjetno, da bi vsi predpostavljene stotnika Nechanskega odobraval njegov postopanje in da bi niti eden ne imel toliko poguma, da pove resnico na pristojnem mestu. Vse kaže, da soglašajo z Nechanskym vsi višji oficirji in najvišja vojaška oblast. Na Ruskem se najbrže ne dogajajo take svinjarije in tudi v Nemčiji, ki časti vse, kar je militarističnega, prav po malikovalsko, bi bil stotnik Nechansky že davno tam, kamor spada, v ječi. Ali pri nas, kjer cveteta korupcija in protekcionizem, kjer smatrajo ljudstvo le za nakovaljo, da neusmiljeno tolčejo po njem, pri nas imamo vojnega ministra, ki zagovarja nasilje, ki brani okrutneža in rablja! Potem pa zahtevajo od ljudstva leto za letom večja bremena za militarizem! Pa še z veseljem naj nosi ljudstvo svoje trdo prislužene vinarje molohu, ki se radi od njegove krvi, molohu, ki mu krade sinove, v najboljših letih in jih po nedolžnem meče v ječe, kjer si lahko nakopljejo kal bolezn, ki jih spravi prerano v grob. In vse to le na ljubo predrznemu, prevzetnemu človeku, ki ceni ljudske sinove še nižje kakor mrhovino!

Vestnik organizacij.

»Prijatelji prirode«, podružnica Ljubljana, naznanja vsem svojim članom in vsem prijateljem prirode, da bo na binkošno nedeljo okrožni izlet na Golico, katerega se udeležijo sodrugi planinci iz Ljubljane, Jesenic, ki pridejo na Golico od ješeniške strani, ter sodrugi iz Celovca, Ljena, Beljaka, Velikovca, Voitsberga, Špitala ob Dravi itd., ki pridejo iz Rožne doline. Opozarjamo in vabimo vse, da se udeležijo izleta na Golico. Natančni spored objavimo pravočasno. Dalje prosi odbor vse one sodrugi, ki še niso poravnali letošnje članarine, da to store v najkrajšem času, ker je to zaradi rednega poslovanja s centralo nujno potrebno.

— **Izlet mlad. odsek »Svobode«** bo v nedeljo 17. maja na Toško čelo. Odhod ob 2. pop. iz društvenega lokala Selenburgova ulica št. 6/II. Vabimo ves člane mladinskega odseka in tudi starejše sodrugi, ter člane »Prijatelji prirode«, da se udeležijo izleta in se z delavsko mladino povešale v naravi. V nedeljo vsi na Toško čelo!

— **Ustanovni občni zbor podružnice Delavske zveze »Svobode«** v Zagorju bo v nedeljo 24. maja ob 3. popoldne v dvorani gosp. R. Mihelčiča.

Socialni in strokovni pregled.

Organizacija kovinarjev je pred nekaj tedni objavila po vseh delavskih listih, da je Tönniesova tovarna za kovinarje posebno za strugarje zaprla in sicer toliko časa, dokler ne zavzame inženir Schönbach drugačne taktike napram organiziranim kovinarjem. Ta človek preizkuša vse mogoče in nemogoče stvari, da bi zatrl organizacijo kovinarjev, ki se kljub Schönbachovemu terorizmu močno razvija v Tönniesovi tovarni. Povedali smo gosp. Tönniesu, da bo še občutil Schönbachov terorizem in danes ga že občuti: Delavci odhajajo dan za dnem iz tovarne, stroji se ne vrte, in gospod Tönnies gleda z začudenim obrazom te pojave. Delavci, ki so mu leta in leta kupili bogastvo, zapuščajajo njegovo tovarno in odhajajo drugam, kjer ni Schönbachovega terorizma, a novi delavci ne prihajajo. Stroji ne delajo sami od sebe in vsled tega ima škoda 40 do 50 K na dan. Sedaj pa je poslal v razne kraje svoje agente, ki naj mu pripeljejo delavce. Te dni je bil v Beljaku agent Lozar in skušal dobiti delavce. Obľubaval jim je vse mogoče. Ker pa poznajo tudi beljaški delavci in seveda drugi tudi razmere v Tönniesovi tovarni, zato je odšel gosp. Lozar iz Beljaka praznih rok. Enako se mu bo godilo tudi drugod.

Mučen posel je to, iskati krumirje, kajne, gospod Lozar? Gospod Tönnies naj pouči Schönbacha, kako da se postopa z delavci in potem bo dobil kmalu polno tovarno delavcev. Dokler pa bo gospodoval Schönbach po svoji stari navadi, tako dolgo ne prestopi noben pošten delavec praga Tönniesove tovarne.

Sredstvo za varčenje

so praktične
MAGGI JEVE kocke

po 5 vin.

za 1/4 litra
najokusnejše goveje juhe.

Ime MAGGI jamči za skrbno izdelovanje in izvrstno kakovost.

Originalni Edison Kinetofon.

Samo šest dni.
Največja senzacija tega stoletja.
Govoreči film* od 16. do 21. maja 2 programa po 3 dni.

Kino-„Ideal“.

DEŽELNA ORGANIZACIJE JUGOSLOV.
SOCIALNO DEMOKRATičNE STRANKE NA
GORIŠKEM

naznanja, da bo

VI. deželna konferenca

v Gorici v hotelu pri »Zlatem jelenu«, ulica
Stretta, v nedeljo, dne 24. maja 1914 ob 9. dop.
s sledečim

dnevnim redom:

1. Otvoritev konference.
2. Izvolitev predsedstva, tajništva in od-
sekov.
3. Poročila: a) predsedstva, b) tajništva,
c) blagajništva, d) kontrole.
4. Politični položaj v deželi in v državi
(poročila sodr. dr. H. Tuma).
5. Socialisti v občini (poročila sodrug Al.
Stolfa).
6. Agitacija, organizacija in časopisje (po-
ročila sodr. J. Srebrnič).
7. Volitev novega političnega odbora in
kontrole.
8. Raznoterosti.

Predlogi okrajnih in krajskih organizacij k
dnevni red konferenca morajo biti vloženi
vsaj 3 dni pred konferenco.

Naprosamo vse okrajne in krajske organi-
zacije, strokovna, gospodarska in izobraže-
valna društva, ki so ustanovljene po načelih
socialne demokracije, kakor tudi zaupnike na
deželi, da izvolijo ter naznanijo pravčasno
svoje delegate. Vsak delegat mora imeti za
konferenco mandat organizacije. Zaupniki dobe
pooblastilo na konferenci.

Vse spise, tikajoče se konference, spreje-
ma sodr. Al. Stolfa, Gorica, ulica Treh kraljev
št. 16.

Odgovorni urednik: Ivan Tokan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Ljubljanska tiskarna« v Ljubljani.

Zlato na obroke!

od 4 K vsakomur na vse kraje. Kdor
hoče poceni kupiti zlato verižico
in srebrno uro naj piše takoj na

R. LECHNER.

Goldwarenhaus, Lundenburg, Nr. 707.

Kavarna Stari trg št. 39
celo noč odprta

„LEON“

Gostilna
Florjanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača uhinja.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

— registrovana zadruga z omejeno zavezo. —

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
shode in veselice.

Letne zaključke

za društva.

Najmodernejša uredba za ti-
skanje listov, knjig, brošur,
muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Prav tako dobro ko
zrnata kava diši ob
pravilni pripravi
edino popolni kavini
nadomestek:
**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava.**

Sam z dobrim mlekom
in malo sladkorjem
zaužit, je pristni
**Kathreiner
pijača, kakršna
mora biti.**

Kdor hoče kaj zanimivejšega štiti,
naj piše Kathreinerjevi trgovnici
za sladno kavo d. dr., Dunaj 1.,
Annagasse št. 8.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljše 2-40
K; prima polbelega 2-80K,
belega 4 K; belega puha-
steja 5-10 K; volefinega
snežnobelega, puljenega,
6-40 K, 8 K; puha sivega
6 K, 7 K, belega, finega
10 K; najfinjši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde-
čega, modrega, belega
ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm širi, polnjena z novim sivim, prav stano-
vitim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K
z glavnice 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga,
140 cm širi, 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnice,
90 cm dolga, 70 cm širi, 4-50 K, 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtnatega gradla, 180 cm dolga,
116 cm širi, 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po-
zvelju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko
zamenja za nengajajoče se vrne denar. — Natančni
cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

GORČEVA

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA ST. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLACNO

Zmaga na vseh črtah!

WAFFENRAD

najboljše kolo mo-
narhijske, dobiva stal-
no novih pristašev.

KOSMOS - KOLO
dobro, cenó ljudsko kolo, se splošno
rado kupuje.

Ceniki zastoj in franko od zastopnikov na
Kranjskem: Ljubljana, Ivan Jax & sin,
Kostanjeva; Alojzij Gatsch, Novomesto;
Franc Kenda, Kočevje; Fr. Tschin-
kel, Veldes; Ivan Rus.

Osterr. Waffenfabriks - Gesellschaft,
Steyr.

Kmečko delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem

r. z. z. o. z.

Zadruga ima v svojih kletah veliko mno-
žino dobrega in naravnega vina svojih za-
družnikov. Za pristnost od zadruge prodanega
vina se jamči.

Oddaja se v lastnili sodčih od 56 litrov
naprej v vsaki množini. — Kdor kupi od
nas enkrat, ostane nas stalen odjemalec.

Na izbiri pošilja tudi na deželo: Krasna
krila, kostume, plašče,
domače obleke, perilo mo-
derne in vse modno blago.

Bluze

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. Lastna hiša.
Neprekosljiva v
otroških oblekah in krstni opravi.
Solidna trdnaka.

Edna posebnost
likerja je
Zdravnik želodca

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja
iz zdravilnih rastlin, kateri izborni
vpliva proti slabosti v želodcu ter ga
radi tega v nobeni družini ne bi smelo
manjkati.

Dobi se tudi v vsih prodajalnah konsum-
nega društva za Ljubljano in okolico.
Odklikovan v Parizu z zlato kolajno in čas. križcem.

Proda se lepo posestvo

obstoječe iz hiše, hleva, hrama, ko-
zolea in 32 oralo zemlje po zelo
nizki ceni. Več se izve pri Pankra-
ciju Knafliču v Knezdolu pri Tr-
bovljah.

Okrajna bolniška bla- gajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira dopol. popol.	Stanovanje
Dr. Zajec Ivan splošno zdravljenje	1-3	Frančiškanska ul. št. 2, II. nadst.
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211-1/21	Turjaški trg št. 4
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11-12 2-3	Dalmatinova ul. št. 3, pritičje
Dr. Ipavic Benjamin	10-12	Mestni trg št. 3, I. nadstropje
Dr. Duka Ljubi očesne in ušesne bolezni	10-12 2-3	Frančiškanska ul. št. 4, pritičje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bolezni	8-1/2 10 3-5	Prešernova ulic št. 3, III. nadst.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se mo-
rajo zglašiti v pisarno bolniške blagajne, da se
jim izstavi nakaznico, za zdravnika (bolniško zgla-
sico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih
slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član
vam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne po-
vrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdrav-
nika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati
s blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se
ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico
je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vsch ljub-
ljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako
soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od
8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je
obračati do načelnika blagajne

Načelstvo.

KAROL NOVAK

oblastveno izprašani in koncesionirani kamnoseški moister.
v Št. Vidu pri Ljubljani.

Priporoča svojo veliko zalogo grobnih spomenikov iz granita, sijenita,
labradorja ter raznih mramorjev. Velikanska izbira najmodernejših načrtov
in projektov. Pohištvene plošče iz najrazličnejših mramorjev. — Prevza-
mem vsa v kamnoseško stroko spadajoča dela! Čudovito nizke cene!
Izvolite se prepričati in priporočali me bodele povsod.

Prva kraška avtomobilna zveza s Trstom s sedežem v Bazovici

se otvori 17. maja t. l.

Vozni red oziroma cenik Prve avtomobilne zveze s Trstom:

Odhod: Ob delavnikih:				Ob praznikih:			
6 zjutraj	10-15	5-45 zvečer	Lokev	7-45	10-45	3-45	10-15 (12-15)
6-15	10-30	6-—	Bazovica	7-30	10-30	3-30	10-— (12-—)
6-45	11-—	6-30	Trst	7-—	10-—	3 pop.	9-30 (11-30)
dohod Piazza della Caserma.				dohod iz Trsta Piazza della Caserma.			
6 zj. 9 zj. 2 pop. 8-30 zv. (10-30 zv.)				1. ob nedel. II.			
6-15 9-15 2-15 8-45 (10-45)				I. praznikih II.			
6-45 9-45 2-45 9-15 (11-—)				Iz Trsta do Bazovice		K —45	
				Iz Trsta do Lokve		—60	
				Iz Bazovice do Lokve		—80	
				Tovorni promet:		Otroci, ki ne zasedejo prostora, so prosti voznine.	
				Iz Trsta do Bazovice		K —45	
				Iz Trsta do Lokve		—65	

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo,
brezčimnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopeli itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.

B. Götzl

Krasne novosti spomladanskih in polletnih oblek, površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence!

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Ljubljana

Mestni trg št. 19.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o, Ljubljana na Bregu.

Cojzova hiša, poleg St. Jakobskega mostu.

(Varstvena znamka.)

Cena za gospode	K	14.—	17.—	20.—
" " dame	K	12.—	15.—	18.—
" " dečke ³⁶ / ₃₉	K	10.—	12.—	
" " otroke	št.	22-25	26-28	29-31
	K	5.—	6.—	7.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1.50 naprej.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to svrhu spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné; Mestni trg 10.

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Klobuki najmodernejšje oblike in barve vsake cene.

Slamniki, čepice in kravate vedno najnovejši vzorci in barve.

Rokavice iz usna in sukanca la kakovosti.

Srajce bele in barvaste vsake izvršbe.

Palice, dežniki, nogavice, žepni robci, naramnice itd.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Franca Jožefa cesta, nasproti glavne pošte.

Žalostna je usoda

če se počutimo slabotne, bolečne, nervozne in če opažamo, da pojava naša dejavnost. Posebno žalostna je za tiste, ki morajo v hudem boju za vsakdanji kruh braniti svojo eksistenco proti mnogo zdravim konkurentom, svoj zaslužek.

Ginevanje življenske energije, življenske sile tiči v tem, da izgubi kri polagoma prave primere, posebno del rednih snovi, zaradi napačnega prehranjevanja, nerednega življenja, slabo preboljenih bolezni, žalosti, skrbi in drugih duševnih vplivov. Zaradi poslabšanja krvi ne more več kri pravilno krožiti in pojavijo se vsakršne bolezni, glavobol, slab tek, zapeka, tiščanje v želodcu in čevli, zavapnenje žil in še mnogo bolezni. Delati ne moremo več tako kakor nekdanj in zremo obupani v bodočnost.

Bojni, oslabeleli živci ubijajo voljo!

Brezspanost, utrujenost, hitro duševno utrujenje; raztresenost, pomanjkanje misli se nas loti in nam jemlje zmožnost, da bi opnavljali svoje mesto. Če hočemo torej svoj telesni stroj obvarovati predčasno obrabo, če hočemo, da smo zdravi in je

naša duša vesela,

potem se to da doseči le s sredstvom, ki osvežuj in pomlaja kri, pospešuje menjavo snovi ter telesu in duši nudi ono množino moči, ki je potrebna, da se odštranijo bolezenski vzroki. Temu namenu služi Blodyn, ki je že

tlanočem vrnil novo življenje.

Z Blodynom sprejme kri, ki mora pač prehranjevati vse organe, tudi možgane, hrbtini mozeg in živce, najpotrebnejšo snov za rast telesa in ustvarja

mirne živce, podjetnost in življensko srečo.

Jemljite Blodyn, in Vaši živci se zopet okrepe. Vaše telo prežne nova moč.

Popolnoma zastoj poskušnje

Vam pošljem, če pišete ponjo. Sami se boste prepričali, kako izvrstno. Vam bo delo moje srečstvo.

Popolnoma jamčim,

da Blodyn nima v sebi nikakršnih škodljivih sestavin in Vam pošljem s poskušnje tudi prav zastoj mojo izvrstno poučno razpravo, ki Vam vse pojasnjuje. Ne čakajte, marveč pišite mi s popolnim zaupanjem. Zadošča dopisnica. Naslovite jo na **Ekspedicijo operne lekarne**, Budapešt, VI., Abteilung 455.

BALKAN

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

Telefon št. 100

mednarodna spedijska, spedijske in zavarovanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmodernejšje opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozni listov: „Dalmatie“ delniške družbe v Trstu brzo-vozne proge Trst-Benelke inobratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcevih & Co, Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred. Zmerne cene. — Točna postrežba.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Velika izbira
okusnega in modernega
blaga za ženske
obleke in bluze.

Le najnovejšje
rute in šerpe.

Bogata zaloga vsakovrstnih
preprog in zaves.

Garniture in pre-
proge

za čez divane in za na steno.
Potne odeje.

Linolej.

Izkušeno dobri šifoni.
kontenine in platna.

Namizno perilo in robci.

Vljudno se priporoča
manufakturna trgovina
J. Grobelnik
Ljubljana, Mestni trg 22
naspr. lekarne.
Vnanja naročila se točno izvršujejo.